

Bài viết này không mang mục hàm ý phê bình nội bài viết " Con Ng i Th t c a TT Thích Trí Quang" cu tác gi Đào Văn Bình

m t bài viết r t công phu bao hàm nhi u thi n chí dung hoà s mâu thu n cu qu n chúng chung quanh nhân v t Thích Trí Quang.

Riêng cá nhân chúng tôi khi viết v Thích Trí Quang, tôi th t tình ph i tìm m t cung cách trong ng x đ i v i m t nhân v t g i là Tu sĩ nh ng b n ch t là m t t ng tr n đã nh p nh ng gi a i và danh.

Thú th t ngay khi còn nh m i i n nghe gi ng nói cu Thích Trí Quang vang lên trên đài phát thanh Hu đã làm tôi vô cùng xúc đ ng. Nh ng sau khi cái ch t cu m t ph t t tr c đài phát thanh Hu mà đ lu n cu qu n chúng c đô lúc b y gi cho r ng có hai th i c đã nhúng tay vào: M t là cu Vi t C ng, hai là c a chính ph Hoa K , đã đ c Thích Trí Quang dùng xác ch t đó đ xách đ ng s c m ph n cu Ph t t trong công cu c tranh đ u cho Ph t giáo đ i v i chính quy n th i Đ Nh t VNCH. Chính vì s xách đ ng l i li u ph n nh trái ng c b n ch t chân chính cu m t tu sĩ Ph t giáo, đã làm nh ng nhà chính tr c a nam VN lúc b y gi và qu n chúng c n th n v i Thích Trí Quang h n.

N u nh Thích Trí Quang bi t đ ng i sau bi n c t h m sát c T ng Th ng Ngô Đình Di m thì nhân v t Trí Quang s là m t nhà s x thân b o v c đ Ph t Giáo. Nh ng ti c thay, Thích Trí Quang đã đi quá xa trong vai trò ch đ ng qua Bi n c Mi n Trung đã cho ph n đông ng i dân VN có c m nh n Thích Trí Quang có c ng tác v i CSVN trong công cu c phá r i chính quy n Đ Nh t VNCH.

Ngoài nh ng trích d n cu tác gi Đào Văn Bình trong ‘Only Religions Count in Vietnam:’ Thich Tri Quang and the Vietnam War cu JAMES McALLISTER , chúng tôi cũng xin trích d n vài đo n nói v Thich Trí Quang đ r ng đ ng d lu n:

Trích “In the aftermath of the coup, American analysts understandably returned to the question of whether Tri Quang’s efforts were inspired by communist sympathies or connections. Moyar (*) suggests that the American Embassy in Saigon was becoming more sympathetic to the argument that the Buddhist movement was communist inspired: American embassy officials continued to believe that most of the top Buddhist leaders opposed the Communists, but more and more of them entertained suspicions that at least Tri Quang was collaborating with the Communists . (h t trích)

(Trong h u qu cu bi n c , nh ng nhà nghiên c u chính tr t i Hoa K đã đ t l i v n đ v nghi v n ho c cho r ng Thich Trí Quang đang có s đ ng tình v i CSVN trên n l c t o ra bi n c 1963 hay là Thich Trí Quang có quan h v i CSVN. Ông Moyar có g i ý là Toà Đ i s M ta Saigon đã b t đ u đ ng tình v i nh ng lý l cho r ng nh ng ho t đ ng cu Ph t giáo đã có s xúi d c cu CSVN: Tuy nhiên nh ng nhà ngo i giao cu Hoa K tin t ng r ng ph n đông hàng Giáo Ph m cu Ph t Giáo ch ng đ i CSVN , nh ng h v n nghi ng Thich Trí Quang đã có nh ng c ng tác v i CSVN.)

Mark Moyar là tác gi cu n , “Political Monks: The Militant Buddhist Movement During the Vietnam War là ng i luôn luôn cho r ng Thich Trí Quang không ph i là đ ng viên CS.

Trong khi đó Marguerite Higgins đã mãnh li t đ x ng m t lu n án cho r ng Thich Trí Quang là m t đ ng viên CS. Hãy đ c cu n Our Vietnam Nightmare do nhà xu t b n Harper & Row xu t b n t i New York vào năm 1965 . Ngoài ra còn có Richard Critchfield trong cu n The Long Crusade: Political Subversion In The Vietnam War do nhà xu t b n Harcourt, Brace & World xu t b n t i New York vào năm 1968. Cũng nh ông Robert Shaplen trong cu n The Lost Revolution cũng do nhà xu t b n Harper & Row xu t b n t i New York vào năm 1965.

Marguerite Higgins was the most vigorous proponent of thesis that Quang was a communist agent. See Our Vietnam Nightmare (New York: Harper & Row, 1965). See also Richard Critchfield, The Long Crusade: Political Subversion in the Vietnam War (New York: Harcourt, Brace & World, 1968); and Robert Shaplen, The Lost Revolution (New York: Harper & Row, 1965).

Trở lại với biên độ ng Miến Trung do Thích Trí Quang chủ huy chỉn triển ng báo độ ng:

Chúng ta nhận thấy rõ ng sau với thám sát cä Täng Thäng Ngô Đình Diäm vào ngày 2 tháng 11 năm 1963 . Ngay sau đó, Thích Trí Quang và Liên phái Phật Giáo hợp täi chùa Xá Läi vào 2 ngày 31 tháng 12 năm 1963 và ngày 1 tháng 1 năm 1964 đä thành lập Giáo Hội Phật Giáo VN Thäng Nhät và đä đäc ông Däng Văn Minh ký giäy cho phép hoạt độ ng (Tät cä quý Thäy chánh tâm cäu đäo và Sĩ Quäc Doanh (trong thäi gian này chäa lä mät) đä cùng chung mät mái nhà Giáo Hội.

Sau hai ngày ký giäy phép hoạt độ ng cho GHPGVNTN, Täng Däng Văn Minh trong ngày 16 tháng 1 năm 1964 đä ra länh thä hät tù Viät Cäng trong đó có tên gián điệp Vũ Ngäc Nhä và tên Bäy Liêm chỉ huy tä đäc công cäa VC täi Sài gän Chä Län chuyên ám sát và phá hoäi chính quyän VNCH.

Ngäi Mä biät Täng Däng Văn Minh là "Đä tä thä thiät " cäa Thích Trí Quang và läy chä thä cäa Thích Trí Quang đä thi hành do đó hä rät quan tâm triển c hành độ ng thä tù VC cäa Däng Văn Minh. Träớc hiän tình đó ngäi Mä đä liên kät với Täng Nguyän Khánh đä làm cuäc Chänh lý ngày 30 tháng 1 năm 1964 loäi triển nhäng Täng VN thân với Giáo Hội Phật Giáo lúc bấy giä .

Triển c cuäc Chänh Lý chäp nhäng cäa Täng Nguyän Khánh, Thích Trí Quang rät täc giän và hät häng cho kä hoäch täp näi . Sau khi tiêu diệt Täng Thäng Ngô Đình Diäm mät cách thành công tät đäp, Thích Trí Quang chủ chä Täng Däng Văn Minh thi hành kä hoäch täp näi thì Miän Nam cũng tä tay Täng Däng Văn Minh đä bä "Giải Phäng" säm hän 10 năm.

Trong chäng 761 cuä “ Only Religions Count in Vietnam”: Thích Trí Quang and the Vietnam War cuä JAMES McALLISTER : đä có viät là:

Mät vài sä gia nhä ông George Mct Kahin và ông Robert Top Miller cho rõ ng Täng Minh báo räi khäi chäc vì vì sä cä gäng cuä Täng Minh trong viäc chäm đät chỉn tranh VN đä đät đäc mäc tiêu biän Nam Viet Nam thành mät näc Trung Läp

“Some historians, such as George McT. Kahin and Robert Topmiller, argue that Minh was removed from power because of his efforts to end the war and his willingness to accept a neutralized South Vietnam.”

Như đã nói ở trên, vai trò của Thích Trí Quang trong biên niên 1963 cũng có thể dễ dàng lãnh hội là Thích Trí Quang tranh đấu cho Phật Giáo. Nhưng trong những hành vi của Thích Trí Quang qua Biên Niên Miền Trung thì Thích Trí Quang đã không còn thể hiện là một nhà tu chân chính mà là một Tội nhân trong một tiêu gây rối loạn cho chính quyền Nam Việt Nam tiếp nối trong họ qua cuộc Lý tưởng Quốc Gia qua sự hiện diện của chính quyền Đế Quốc VNCH.

Chính vì lẽ đó mà Cựu Đại Sĩ Miền Nam VN ông Cabot Lodge và nhiều quan chức của Hoa Kỳ đã quan tâm đến Thích Trí Quang trong khả năng của một kẻ gây rối loạn và lo lắng ông ta sẽ đi đến ra một tên chủ nghĩa Thiên Chúa giáo hơn là chủ nghĩa Cộng sản:

" Lodge and other officials were concerned that Tri Quang was a 'potential troublemaker' and worried that he appeared to be more anti-Catholic than anticommunist" (Thích Trí Quang and Vietnam War của Jame Mc Allister)

Thống tình trong cuộc sống, bất cứ một sự việc gì xảy ra cũng có người bình , kẻ chủ nghĩa. Nhưng trên tác phong đấu đấu của Thích Trí Quang cho thấy thể hiện được rõ ràng chủ nghĩa của một giáo sĩ nhà Phật qua Bất Chính Đạo của Pháp lý Phật Giáo. Trong biên niên miền Trung Thích Trí Quang đã thể hiện vai trò của một tội nhân gây rối loạn cho chính quyền Nam Việt Nam qua những chiêu bài xách động Phật tử đi vào chùa chiền để một danh là Tranh Đấu cho Phật Giáo. Một ông Tội nhân Trần thì không thể là một nhà tu nhứt là một vị Tu sĩ của Phật Giáo VN.

Tuy rằng cũng có một vài tác giả ở Hoa Kỳ như ông Mark Moyar trong cuốn Political Monk, ông Robert Topmiller trong cuốn The Lotus Unleashed: The Buddhist Peace Movement in South Vietnam 1964-1966, xuất bản tại Lexington Kentucky có cùng một luận cứ là Thích Trí Quang không phải là một đấu thủ của CSVN. Họ cũng tỏ ra nghi ngờ cho Thích Trí Quang trong vai trò tranh đấu cho Phật giáo qua Biên niên 1963. Nhưng qua Biên Niên Miền Trung 1964-1966 tôi nghĩ rằng họ sẽ không còn có sự cảm nhận đó về Thích Trí Quang.

Tuy nhiên phải nói người hiểu rõ về Thích Trí Quang nhiều nhất là Cựu Đại Sĩ Cabot Lodge vì ông này đã từng gặp Thích Trí Quang trong giai đoạn biên niên Phật giáo 1963 nhứt là trong

ná lác thám sát Cá Táng Tháng Ngá Đình Diám. áy váy mà trong “Only Religions Count in Vietnam”: Thích Trí Quang and the Vietnam War cuá Jame McAllisson” đã có mát đán nhá sau:

Trích: “ Maxwell Taylor, whose term in Saigon was marked by recurrent government crises sparked by the Buddhists, thought that Lodge needed to convey to the GVN leaders ‘our sense of the importance of destroying Tri Quang as a political force’. Taylor had rejected the idea that Tri Quang was a communist when he was the Ambassador to South Vietnam, but he now thought that Lodge and the GVN ‘should develop a plan to expose Tri Quang to the Vietnamese public and the international world as a Communist-supported rebel intent upon destroying the non-Communist government in Saigon for the benefit of the VC and Hanoi’. (hát trích)

(Ông Maxwell Taylor, cáu Đái sá Má tái VN trá c tình hình kháng hoáng cuá bián đáng mián Trung đái vái chính quyán lúc báy giá ông Taylor thiát nghĩ ông Lodge cán truyán đát vái cáp lánh đáo chính phá Nam Viát Nam trong ý thác thát thác phái triát tiêu Trí Quang nhá mát quyán lác chính trá. Ông Taylor trong thái gian làm Đái sá tái VN cũng đã có lán bác bá cho ráng Thích Trí Quang là cán bá Cáng sán , nháng báy giá ông nghĩ ráng Đái sá Lodge và Chính phá nam Viát Nam cán phái cho quán chúng VN và toàn thá giái biát: CSVN đã yám trá cho mát tên phián loán trên mác tiêu tiêu đát mát chính phá không Cáng Sán tái Saigán đá làm lái cho Viát Cáng và táp đán CS tái Hà nái.)

Nhá chúng tôi đã trình bày á trên bài viát cũng chá trích đán mát vài đán trong Only Religions Count in Vietnam”: Thích Trí Quang and the Vietnam War cuá Jame McAllisson” đá ráng đáng đá luán. Chúng tôi cũng cáu mong quý vá thác giá trên các dián đán tha thá náu có nháng thiáu sót xáy ra.

Riáng cá nhân tôi chá có thác mác mát đáu là náu Thích Trí Quang là mát nhà đáu tranh đá báo vá Phát giáo thì tái sao hián nay CSVN đang đàn áp dá man tôn giáo tái VN và nhát là các hàng Giáo sĩ cuá Phát Giáo VN đã bá bát bá và giam cám mái ngày mái đáng thì không tháy Thích Trí Quang tranh đáu mà chá "trá trá" tái Ôn Già lam trong viác đáu háng hai Thích Tuá Sá và Trí Siêu trong chián đách Sá Vá Nguán??